

GREFFELKAMPSEPAD 11 KM

De Didamse Voetbal Club in 1962

plaren, wordt van verzamelde bloemennectar honing gemaakt en in raten opgeslagen als voedsel voor de larven. Naast deze georganiseerden bijenvolken komen er in Nederland zo'n 300 soorten solitaire levende bijen voor, die hun nestgelegenheid veelal zoeken in de bodem of in holle stengels.

9 Didamse Voetbal Club (DVC'26)

DVC'26 is een levendige voetbalvereniging op sportpark De Nevelhorst met ruim 1.250 leden. In 1926 is de vereniging opgericht en heeft haar onderkomen sinds 1966 op de plek langs de route. Verder heeft Greffelkamp ook een tennisvereniging (TVD), een sport- en gymvereniging, een fanfare en een eigen schutterij. Enkele keren per jaar komen inwoners van Greffelkamp samen voor het zogenaamde schuttersfeesten. Op het jaarlijkse schuttersfeest wordt geschoten om het koningschap. Voor dit treffen komen alle schutterijen uit Didam en omstreken bij elkaar.

Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in nauwe samenwerking met diverse eigenaren, vrijwilligers, gemeente Montferland, Staatsbosbeheer, Waterschap Rijn en IJssel en LeisurELands en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl.

Hier vind je ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Stichting Landschapsbeheer Gelderland: slgelderland.nl

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met oranje klompjes.
- Je kunt de route verkorten tot 8 km. Dit staat op de kaart aangegeven en is onderweg gemarkeerd.
- Het is mogelijk om sommige Klompenpaden te combineren. Eventuele overstap-punten zijn aangegeven op de kaart en ter plekke in het veld.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze folder.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden-app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Honden zijn verboden op particuliere delen van het Klompenpad om verstoring van vee en wild te voorkomen. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die je aan het begin van het particuliere terrein vindt.

productie
tekst
eindredactie
beeldmateriaal

Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
René van den Berg, Maarten Morsink, Harry Peters en SLG
SLG
Bendiks Westerink, Thea Loeters, Harry Peters, Gelders
Archief en Maarten Morsink. Op de voorkant staat een
tekening van het huis Nevelhorst te Didam, 1731.
Bas Reijnen
de Klompenpadenwerkgroep Greffelkampsepad en de
grondeigenaren

© Stichting Landschapsbeheer Gelderland
2025, 1^e druk. Alle rechten voorbehouden

Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt je contact
opnemen met SLG via www.klompenpaden.nl.

NIET BESTEMD
VOOR VERKOOP

Dit Klompenpad is mede gefinancierd door de Provincie Gelderland, de gemeente Montferland, en de Nationale Postcode Loterij

Wandelen langs

recreatieplas De

Nevelhorst, door bossen

en landerijen in het

prachtige buitengebied

van Greffelkamp

GREFFELKAMPSEPAD 11 KM

KLOMPENPADEN

GREFFELKAMPSEPAD 11 KM

1 Havezate De Nevelhorst

Boerderij De Nevelhorst is rond 1840 gebouwd, op de plek waar vroeger havezate De Nevelhorst stond. Veel materiaal van de oude havezate werd weer gebruikt voor de huidige boerderij. De naam verwijst naar een beboste verhoging in het landschap, een zogenaamde horst, en het nevelige karakter van de locatie.

2 Het Baggergat De Nevelhorst

De recreatieplas De Nevelhorst is in de volksmond bekend als 'Het Baggergat' en kent haar oorsprong in de Tweede Wereldoorlog toen de Duitse Rijkscommissaris Seyss-Inquart opdracht gaf versneld een weg aan te leggen tussen Arnhem en Emmerich. Zo ontstond de zandafgraving op het toenmalige Hoge Veld. Tijdens de afgraving werden een aantal historische vondsten gedaan waaronder een kies van een mammoet en een bot van een oeros. Na de oorlog werd de zandafgraving ontwikkeld tot een buitenzwembad met de daarbij behorende faciliteiten. Inmiddels is het buitenzwembad gesloten, maar wordt de Nevelhorst nog steeds gebruikt bij mooi weer om te zwemmen en is het bij aanhoudende vorst een ontmoetingsplaats voor vele sporters op de schaats. Sinds eind jaren '90 wordt er jaarlijks met nog steeds toenemend enthousiasme een Nieuwjaarsduik georganiseerd.

3 Havezate De Baerle

Havezate De Baerle, tegenwoordig de Westernboerderij De Baerle, heeft een zeer lange geschiedenis. Al in 1417 komt de naam voor. Een havezate gaf de eigenaren het recht van zeggenschap over het water en de wind en het recht op houtkap en de jacht. Verder mocht men ook de varkens in een stuk bos 'op de mast' drijven als daar de eikels waren gevallen. Direct naast De Baerle is de Kleiduishietvereniging gevestigd. Hier wordt vooral op de zaterdagen druk geoefend.

4 Kikkerpoel

Met een klein uitstapje kan je genieten van een bankje bij een mooi plekje aan een door Staatsbosbeheer gegraven kikkerpoel. De poelen in het bos van het natuurgebied De Greffelkamp worden door de bosbeheerder samen onderhouden met een grote groep lokale landshapsvrijwilligers onder de naam 'Vrienden van de Nevelhorst'.

hier vrouwen

Tekening van havezate De Luynhorst van Dick Caderius van Veen, 2013

5 De Didamse wetering

De Didamse wetering wordt ook wel de Hengelder Leigraaf genoemd. In 1716 is begonnen met het uitgraven van deze wetering met schop, kruiwagen en paard en wagen. De watergang werd gegraven vanwege wateroverlast op de grens van de hogere zandgronden en de lagere komkleigronden. De overlast nam pas goed af nadat het gemaal Bevermeer bij Doesburg was gebouwd. De wetering wordt aan de noord- en westzijde omzoomd met hoge bomen daaronder vrij uitgroeiend struweel. Het landgebruik aan weerszijden is verschillend en gerelateerd aan de verschillen in grondslag. De wetering vormt hier tevens de grens tussen de gemeente Montferland en haar buurgemeente Zevenaar.

6 Herinnering Tweede Wereldoorlog

Aan de Klompenhorstweg staat een WOII-herinneringspaaltje. Op meerdere plekken in deze buurt zijn door de Duitsers bommen gegooid waarbij ook bewoners omkwamen. Het verhaal op de Klompenhorstweg is luchtiger. Het is 31 augustus 1945, de 65ste verjaardag van koningin Wilhelmina. In Didam vindt de bevrijdingsoptocht plaats. Ook de familie Kersjes doet hieraan mee. Op hun boerderij aan de Klompenhorstweg hebben ze, samen met de buurt, het vliegtuig nagebouwd waarmee prinses Juliana en haar drie dochters vanuit Canada teruggevlogen zijn naar Nederland.

7 Havezaten

Het pad loopt nu weer over de hogere zandgronden. Rond Didam waren er in het verleden 19 havezaten waarvan Greffelkamp er 7 telde. De term havezate mocht alleen worden gebruikt als de eigenaren konden aantonen dat er minstens 8 adellijke kwartieren waren (voorouders van adellijke afkomst tot en met de overgrootouders). Op de hoek van de Schadewijkweg – Manhorstweg waren in het verleden meerdere havezaten te zien. Rechtsvoor is de havezate De Luynhorst (recent gerestaureerd) goed zichtbaar. Dit is de havezate die het meest intact is gebleven. Iets verder ligt boerderij De Avesaet (de naam is overigens een verbastering van havezate), links De Manhorst en wat verderop boerderij De Linde die de monumentenprijs 2019 won. Vanaf 1560 is dit monumentale pand al verschillende keren verbouwd. Met een klein uitstapje richting De Luynhorst (ongeveer 200 meter), staat het informatiepaneel van de Oudheidkundige Vereniging Didam met meer informatie over alle voormalige havezaten in de Greffelkamp.

8 De Bij en Wij

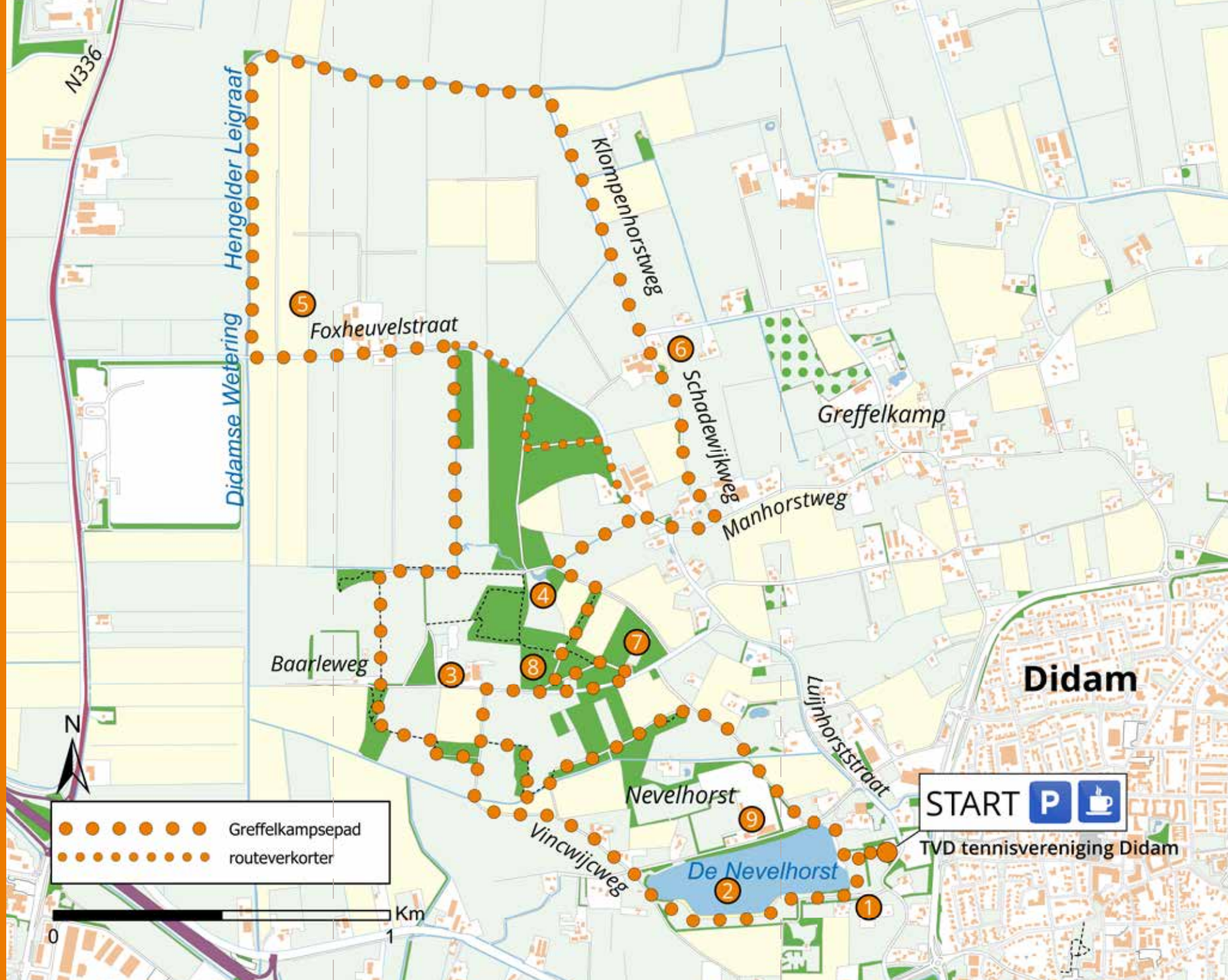
Het gebouwtje naast het pad is een bijenstal. De bijenstal is het onderkomen van de vereniging De Bij en Wij. De stal is alleen op afspraak te bezoeken. Voor een bezoek kan je je aanmelden via hun website. Wanneer er een imker aanwezig is, zal deze met plezier uitleg geven. Er is overigens ter plekke geen honing te koop. De bijen in deze kasten vallen in de categorie landbouwhuisdieren. Als samenwerkend bijenvolk, bestaande uit 10 duizenden exem-

Bijenstal van de vereniging De Bij en Wij

GREFFELKAMPSEPAD 11 KM

Startpunt → Tennisvereniging Didam, Luijnhorststraat 8 in Didam.

Openbaar vervoer → Bushalte en station Didam, Stationsplein in Didam.

Horeca → Tennisvereniging Didam, Luijnhorststraat 8 in Didam.

Kijk op klompenpaden.nl voor dit pad voor actuele informatie en routewijzigingen. Website en Klompenpaden-app hebben altijd de meest actuele informatie.

Te gast op het erf en boerenland

Klompenpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein. Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompenpaden.

Honden verboden

Als wandelaar ben je te gast. Het betreden van privéterrein wordt aangegeven met een speciaal openstellingsbord. Er geldt een hondenverbod. Honden kunnen onrust veroorzaken bij vee, wild of weidevogels. Daarnaast kunnen ze ziekten verspreiden. Daarom zijn honden verboden op Klompenpaden. Wij danken je voor je begrip.

HOE WERKT DEZE DOWNLOADBARE FOLDER

Download deze folder en druk het af in kleur (dubbeltzijdig, gespiegeld langs korte zijde) voordat u gaat wandelen. U krijgt dan de folder + de wandelkaart geprint. De folder kunt u als een echte folder vouwen over de aangegeven grijze lijnen. Deze folder bevat altijd de meest actuele informatie.

hier vouwen

hier vouwen

Watervogels op het Baggergat

Verscheidenheid in fauna

De overgangen van landschapstypen in de Greffelkamp en Nevelhorst van hoog naar laag, van droog naar nat en van zand naar klei maken dat er uiteenlopende diersoorten rond dit Klompenpad gevonden worden. In de Nevelhorst zijn veel watervogels te zien. Meerkoeten en eenden zijn er vaste gasten en regelmatig zijn er koppels zwanen en futen te zien. In het waterrijke deel van het bos van de Greffelkamp komen kikkers en padden voor. Langs de wetering zijn er soms reeën op korte afstand te zien zijn of vliegen er vogels op uit het water. Door het jaar heen zijn hier volop zilvereigers, blauwe reigers, net als ooievaars in de naastgelegen weilanden. De aanwezigheid in Nederland van ooievaars is groeiende; het totale aantal groeit en er wordt hier vaker overwinterd. Van ooievaars is bekend dat zij graag landbouwwerkzaamheden (speciaal maaierwerkzaamheden) van dichtbij volgen voor het vinden van voedsel. Ooievaars laten zich wel eens in een grote groep zien, cirkelend in een thermiekbel. De vogels maken hierbij gebruik van de warme opstijgende lucht om tot een gewenste hoogte te komen. Op de voorkant van de folder een stel parende ooievaars.

Ontdek het mooie buitengebied van de Greffelkamp langs

de Hengelder Wetering en de oever van recreatieplas De

Nevelhorst, via havezaten en door bossen en landerijen.

Klompen aan, rugzak op en gaan!

De das

De eerder genoemde afwisseling van bos en landbouwgronden maakt de Greffelkamp ook een aantrekkelijk leefgebied voor de das. Op meerdere locaties omzeilt de route hun burchten om mogelijke verstoring van deze beschermde diersoort te voorkomen. De das is de grootste in Nederland voorkomende marterachtige. Met hun typisch wit-zwarte vacht zijn ze goed herkenbaar. De wandelaar zal ze doorgaans niet aantreffen omdat het nachtdieren zijn. Dassen zijn slechte jagers en eten wat ze tegenkomen. Daartoe schuifelt de das met zijn neus aan de grond in zijn territorium rond, op zoek naar langzaam bewegende prooien en plantaardig voedsel. Hij is daarmee een opportunistische alleseter en geen typisch roofdier, omdat hij niet actief op prooien jaagt. Ze eten voornamelijk regenwormen die ze in weilanden en open gebieden opsporen. Verder eten ze bosvruchten, gevallen fruit, noten, eikels, knollen, maïs, koren, paddenstoelen, knaagdieren, slakken, kevers en andere geleedpotigen.

Das

